

Отже, культура мовлення для «нового поліцейського» відіграє важливу роль в становленні професійних якостей правозахисника. Кожний поліцейський має вдосконалювати свої вміння в складанні юридичних документів та найважливіше – вдосконалювати вміння вести розмову з громадянами.

Скалацька Т. І., курсант навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ *Красницька А. В.*

ЛІНГВІСТИКА – ПСИХОЛОГІЯ – ПСИХОЛІНГВІСТИКА – ПСИХОЛОГІЯ МОВЛЕННЯ. МОВЛЕННЯ ЯК ДІЯЛЬНІСТЬ

Лінгвістика вивчає закони функціонування і розвитку мовної системи як явища людської культури, займається проблемами класифікації мов народів світу та їх порівняльної характеристики, стилістики, частин мови, структури речень тощо. Лінгвістика – самостійна наука про мову як про основний засіб комунікації між людьми. Завдання лінгвіста – не стільки вивчити мову, скільки пояснити принципи її роботи, виявити, яким чином її особливості – вимова, граматики, алфавіт – впливають на людей і суспільство, які нею розмовляють [1, с. 5].

Розглянута галузь науки може припускати дослідження мов за допомогою широкого спектру методів: спостереження, статистики, формулювання гіпотез, експериментування, інтерпретації [1, с. 6].

Унікальність лінгвістики в тому, що її суб'єкт (вчений) водночас може бути також і об'єктом дослідження – у контексті пізнання себе, свого мовного стилю, особливості особистісного сприйняття промов і текстів тими чи іншими діалектами [1, с. 8].

Лінгвістика як складна дисципліна включає в себе кілька напрямків науки. За однією з поширених класифікацій лінгвістика може бути: теоретичною, прикладною, практичною.

Перша галузь лінгвістики передбачає побудову різних гіпотез, концепцій, теорій. Друга – рішення практично важливих завдань за допомогою наукового інструментарію, яким володіє фахівець відповідного профілю. Третя галузь лінгвістики – це сфера експериментування: в рамках неї вчені знаходять підтвердження або спростування гіпотез і концепцій, що розробляються на рівні теоретичної області даної дисципліни [1, с. 10].

Психолінгвістика – розділ психології, який основну увагу зосереджує на дослідженні мовлення як діяльності з визначенням його цілей, мотивів, дій, результатів; мовлення в процесі його породження та розуміння, тобто переходу від внутрішнього плану до зовнішнього та навпаки. Однією з проблем психолінгвістики виступають індивідуально-типологічні відмінності в мовленні, особливості мовлення й свідомості залежно від структурних ознак певної мови [2, с. 15]. Мову та інтелект, зв'язок між мовою і мисленням, вплив на свідомість за допомогою мови, загальні закономірності розвитку мовлення в онтогенезі, формування мовної свідомості, функціонування мовної особистості вивчає психолінгвістика. Як наука вона виникла порівняно недавно, проте вже посіла належне їй місце серед інших наук завдяки власній міждисциплінарності, новітнім підходам та результативності досліджень.

З огляду на такий підхід завданнями психолінгвістики слід вважати:

- розроблення загальних теоретичних моделей породження і сприйняття мовлення;
- вивчення імовірнісної структури мовленнєвих процесів;
- дослідження вербальних асоціацій;
- визначення факторів розпізнавання мовлення;
- дослідження та опис дитячого мовлення;
- вивчення проблем психолінгвістики тексту;
- розроблення загальнотеоретичних проблем етнопсихолінгвістики та проблем мовленнєвого впливу;
- дослідження феномена мовної особистості [1, с. 8–9].

Психологія мовлення – це розділ загальної психології, який вивчає співвідношення мовлення із мисленням,

сприйманням, пам'яттю, іншими психічними явищами; зв'язок властивостей особистості з особливостями мовленнєвої дії.

Проблема психологічних особливостей мовлення, його ролі у спілкуванні та формуванні свідомості є важливим розділом психології. За допомогою мовлення люди обмінюються думками, передають свій настрій, почуття, досвід тощо. Але для того, щоб здійснити мовне повідомлення, необхідна наявність спільних, однакових засобів та правил передачі думок. Усе це забезпечується завдяки мові [4, с. 67].

Говоріння розглядається як самостійна діяльність із характерними компонентами. Його потреба, мотив, мета – «щось сказати один одному». Мовленнєвий вираз програмується і реалізується тим, хто говорить. Предмет говоріння – висловлення думки, продукт – відповідна дія інших людей.

О. О. Леонтьєв вважає, що мовленнєва діяльність має місце рідко, лише у ситуаціях, коли мета діяльності – породження висловлення, коли мовлення самооцінне (опанування іноземною мовою). В інших випадках використання мови передбачає немовленнєву мету, і тоді мовлення – не самостійна діяльність, а сукупність мовленнєвих дій, підпорядкованих меті власне діяльності. Так, коли учитель звертається до учня, його мета – пояснення матеріалу, а мовлення – засіб досягнення цієї мети [5, с. 34].

Під мовленнєвою діяльністю розуміється ситуація, коли для спілкування з іншими людьми людина використовує мовлення. Існує кілька видів мовленнєвої діяльності:

- говоріння – використання мови для того, щоб щось повідомити;
- слухання – сприймання змісту мовлення;
- листування – фіксація змісту мови на папері або в електронному вигляді;
- читання – сприймання зафіксованої на папері або на електронних носіях інформації [6, с. 8].

Список використаних джерел

1. Лайонз Дж. Язык и лингвистика / Пер. с англ. – М. : УРСС, 2004. – 320 с.
2. Куранова С. І. Основи психолінгвістики : навч. посіб. / С. І. Куранова. – 2012. – 208 с.

3. Варій М. Й. Психологія : навч. посіб. / М. Й. Варій. – Київ : Центр учб. літ., 2009.
4. Маслов Ю. С. Введение в языкознание / 2-е изд. – М. : Высшая школа, 1987 – 272 с.
5. Общее языкознание / Под общей ред. А. Е. Супруна. – Минск : Вышэйшая школа, 1983. – 456 с.
6. Перетрухин В. Н. Введение в языкознание. – Воронеж

Брегін Т. В., курсант навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ **Красницька А. В.**

МОВА ЯК ЗАСІБ САМОПІЗНАННЯ НАРОДУ

Мова – основний комунікаційний засіб людини. За допомогою мови ми висловлюємо свої думки, мова дає нам можливість спілкуватись. Мова, безумовно, впливає і формує свідомість людини.

Сучасні мови разом із народами носіями цих мов пройшли довгий, часом тернистий шлях у своєму розвитку. У кожного народу – своя мовна картина світу, тобто в мові виявляється ментальність, і водночас мова формує, забезпечує оригінальний, неповторний погляд на світ представників різних народностей.

Універсальні, загальні закони людського мислення не заперечують, а навпаки, підтверджують існування конкретних етнічних мовних картин світу, специфіку сприймання кожним народом навколишнього світу й відображення цього сприймання в певних комплексах понять та у відповідних психолінгвальних діях. Саме через мову ми здатні усвідомлювати себе і навколишній світ [1, с. 190].

Одним із визначальних чинників зростання авторитету української мови є формування національнo-свідомої еліти.

Українська мова сьогодні – це лише засіб спілкування українського народу, через мову відбувається процес самоідентифікації українців. Національна самоідентифікація